

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.411.003.01.2023

Pan
Zdzisław Gamański
Starosta Chełmiński
Starostwo Powiatowe w Chełmnie
ul. Kolejowa 1
86-200 Chełmno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/001 – Realizacja przez wybrane jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Chełmnie ¹ , ul. Kolejowa 1, 86-200 Chełmno
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zdzisław Gamański, Starosta Chełmiński, od 20 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania w obszarze zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2023 r., z uwzględnieniem dowodów dotyczących zdarzeń wcześniejszych, o ile miały wpływ na działalność jednostki w kontrolowanym okresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Adam Ruciński, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/44/2023 z 13 lutego 2023 r.

(akta kontroli str.1-2)

¹ Dalej: „Starostwo”.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W badanym okresie Starostwo wykonało szereg działań zmierzających do zapewnienia dostępności przestrzeni publicznej⁴ na terenie Urzędu dla osób ze szczególnymi potrzebami. Podejmowano również kroki w celu ograniczenia barier w zakresie dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej. Nie zapewniono jednak pełnego⁵ dostępu osobom ze szczególnymi potrzebami na zasadzie równości z osobami pełnosprawnymi.

Działania Urzędu zmierzały do poprawy dostępności przestrzeni publicznej i były ukierunkowane na usuwanie barier architektonicznych. Oddanie w 2022 r. nowej siedziby Starostwa oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku poprawiło dostęp dla osób ze szczególnymi potrzebami. W budynku nie zapewniono jednak, informacji na temat rozkładu pomieszczeń w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy. Nie przewidziano również możliwości ewakuacji lub uratowania osób ze szczególnymi potrzebami w inny sposób, wymaganej art. 6 pkt 1 lit. c i e ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁶.

Wdrożenie większości rekomendacji z *Raportu z audytu dostępności cyfrowej strony internetowej* w Urzędzie poprawiło dostępność strony internetowej Biuletynu Informacji Publicznej⁷ oraz spowodowało wykonanie nowej strony Powiatu Chełmińskiego. Nie osiągnięto jednak wszystkich wymogów⁸ określonych w Załączniku do wytycznych dla dostępności stron internetowych 2.1. stosowanych dla stron internetowych i aplikacji mobilnych w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych⁹. W Urzędzie nie była także możliwa komunikacja audiowizualna oraz nie zapewniono zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje¹⁰.

W ramach zapewniania dostępności informacyjno-komunikacyjnej Urząd umożliwiał obsługę za pośrednictwem poczty elektronicznej, przesyłania wiadomości tekstowych i faksów. W budynku Starostwa brak było natomiast urządzeń do obsługi osób słabosłyszących oraz nie zapewniono na stronie internetowej powiatu informacji o zakresie jego działalności w odpowiednim formacie¹¹.

Ponadto NIK negatywnie ocenia nieprawidłowe sporządzenie Planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Starostwie Powiatowym w Chełmnie na lata 2021-2023.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Otoczenie zewnętrzne wokół Urzędu przeznaczone do użytkowania przez wszystkich oraz budynek, w którym świadczone były usługi ogólnodostępne.

⁵ Pojęcie dostępności w rozumieniu zdefiniowanym w art. 9 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych z 2006 r. przyjętej przez Zgromadzenie ogólne ONZ, ratyfikowane przez Polskę 6 września 2012 r. (Dz. U z 2012 r., poz. 1169) tj. zapewnienia na zasadzie równości z innymi osobami dostępu do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, a także innych, urządzeń i usług powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 2240 dalej: „ustawa o dostępności”.

⁷ Dalej: „BIP”.

⁸ Tzn. pełnej postrzegalności, funkcjonalności, zrozumiałości i kompatybilności.

⁹ Załącznik do Ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U z 2023 r., poz. 82, ze zm.), dalej: „ustawa o dostępności cyfrowej”.

¹⁰ Art. 6 pkt 3 lit. a ustawy o dostępności.

¹¹ W postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania w języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Działania w obszarze zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.

Opis stanu faktycznego

1. Starosta w Zarządzeniu nr 30/2020 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie wyznaczenia Koordynatora do spraw dostępności¹² wskazał na ww. stanowisko Sekretarza Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmnie. Do jego zadań należało m.in. wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez jednostki organizacyjne powiatu chełmińskiego oraz przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Dane kontaktowe koordynatora ds. dostępności, zgodnie z art. 14 ust. 5 ustawy o dostępności były dostępne na stronie BIP.

(akta kontroli str. 4-14, 160, 168)

2. Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Starostwie Powiatowym w Chełmnie na lata 2021-2023¹³ został przygotowany przez Koordynatora 17 grudnia 2020 r.

Koordynator podał, że ww. Plan przygotował, przy udziale Sekretarza Powiatu, po wdrożeniu podobnych planów przez jednostki organizacyjne powiatu. Zaplanowane w nim działania wynikały z przyjętych założeń oraz własnych doświadczeń z pracy z osobami ze szczególnymi potrzebami. Wyjaśnił ponadto, że w trakcie przygotowania Planu nie współpracował z przedstawicielami osób ze szczególnymi potrzebami, ponieważ jego doświadczenie zawodowe wydawało się wystarczające.

Plan zawierał przewidziane do realizacji działania oraz sposób i termin ich realizacji. W ramach przyjętych działań zaplanowano:

- 1) analizę stanu dostępności cyfrowej strony internetowej oraz strony BIP Starostwa (I kwartał 2021 r.),
- 2) sporządzenie Raportu o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego (do końca I kwartału 2021 r.),
- 3) dokonanie diagnozy w zakresie dostępu alternatywnego w przypadku braku możliwości zapewnienia dostępności ze względu na ograniczenia architektoniczne i informacyjno-komunikacyjne (II kwartał 2021 r.),
- 4) dostosowanie strony internetowej oraz strony BIP Starostwa do wymogów określonych w art. 6 pkt 2 ustawy o zapewnieniu dostępności (do końca 2022 r.),
- 5) analizę stanu dostępności architektonicznej oraz informacyjno-komunikacyjnej w nowym budynku Starostwa przy ul. Kolejowej 1 w Chełmnie (III kwartał 2022 r.).

Badanie stopnia realizacji przyjętego harmonogramu realizacji zadań wykazało, że w zakładanym terminie Urząd sporządził analizę dostępności cyfrowej (ww. pkt 1) i Raport (pkt 2) oraz był trakcie aktualizacji i dostosowania strony internetowej powiatu (część zadania z pkt 4). Do 29 marca 2023 r. nie wykonano diagnozy dostępu alternatywnego (pkt 3) oraz analizy dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej (pkt 5). Ponadto nie zapewniono dostępności cyfrowej strony BIP (część zadania z pkt 4).

¹² Dalej: „Koordynator”.

¹³ Dalej: „Plan”.

Koordynator podał m.in., że na etapie przygotowania Planu nie wiedział, że dotychczasowa strona BIP z powodów technicznych nie może zostać zmodernizowana, przez co nie dało się jej zaktualizować do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w zakładanym terminie. Diagnoza w zakresie dostępu alternatywnego nie została wykonana z powodu braku odpowiedniego zasobu czasu na to zadanie. Powodem braku realizacji analizy dostępności architektonicznej oraz informacyjno-komunikacyjnej (pkt 5) była natomiast konieczność rozwiązywania w pierwszej kolejności bieżących problemów związanych z dostępnością w trakcie budowy Starostwa oraz modernizacji byłej siedziby Urzędu, gdzie ma znajdować się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie.

(akta kontroli str. 15-24, 220-315, 540, 611-613)

3. W badanym okresie Starostwo nie uwzględniało w dokumentach strategicznych potrzeb wszystkich osób ze szczególnymi potrzebami.

Sekretarz podał, że stało się tak, ponieważ od wejścia w życie ustawy o dostępności nie opracowywano tego rodzaju dokumentów. Wskazał również, że w programach obligatoryjnych, przygotowywanych przez Urząd cyklicznie, znajdowały się (w zależności od charakteru i zakresu obejmującego dany program) ogólne zapisy dotyczące podejmowanych działań, na przykład na rzecz osób niepełnosprawnych w corocznym Programie Współpracy Powiatu Chełmińskiego z Organizacjami Pozarządowymi¹⁴ oraz w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyjętej przez Radę Powiatu Chełmińskiego 21 grudnia 2021 r.¹⁵

Starosta wskazał ponadto, że PSRP to rozpisany na lata dokument stanowiący podstawę do dalszego planowania i z tego powodu jest z założenia ogólny. Ponadto bazą tego programu były głównie zasoby pomocy społecznej, które stanowiły wyznacznik do określenia grup beneficjentów o szczególnych potrzebach z punktu widzenia powiatu i jego zadań. Ww. zadeklarował także, że w kolejnej edycji Programu współpracy znajdują się zapisy zapewniające konieczność uwzględnienia oczekiwań wszystkich osób ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str. 22-24, 82-143, 537, 542-543)

Analiza 44 umów zawartych od 6 września 2021 r. w przypadku zlecenia lub powierzenia na podstawie umowy, realizacji zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych lub udzielania zamówień publicznych podmiotom innym niż podmioty publiczne wykazała, że Urząd nie zapewniał w nich dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem uniwersalnego projektowania, o którym jest mowa w art. 4 ust. 4 ustawy o zapewnieniu dostępności.

Starosta podał m.in., że wynikało to (zwłaszcza w zakresie usług wykonywania projektów budowlanych i robót budowlanych) z problemów z interpretacją zapisów ustawy Prawo zamówień publicznych. Nie wykluczył ponadto, że mogło dojść do przeoczenia przez pracowników nowych obowiązków w zakresie zamówień publicznych.

(akta kontroli str. 147-156, 536, 542)

4. W latach 2019-2023¹⁶ do Starostwa nie wpłynęły skargi, wnioski lub petycje, których przedmiotem było zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str. 144-146)

¹⁴ Dalej: „Program współpracy”.

¹⁵ Dalej: „PSRP”.

¹⁶ Wg stanu na 24 lutego 2023 r.

5. W okresie od 4 do 21 września 2020 r. podmiot zewnętrzny, na zlecenie Starostwa prowadziła audyt dostępności strony internetowej. Na podstawie przeprowadzonych badań wydano 21 rekomendacji, m.in. w zakresie alternatywy w postaci tekstu dla każdej treści nietekstowej, odpowiedniej (zrozumiałej) prezentacji zawartości oraz wprowadzenia zmian pozwalających na uniknięcie błędów w kodzie HTML.

(akta kontroli str. 25-78)

Przeprowadzona w toku kontroli weryfikacja wykazała, że dotychczas¹⁷ Starostwo wdrożyło 15 z powyższych zaleceń. Nadal brak było:

- zapewnienia alternatywy dla mediów zmiennych w czasie,
- umieszczenia ścieżki audio (w mowie) udostępnianego materiału wideo,
- właściwego stosowania semantycznych znaczników HTML,
- wprowadzenia zmian pozwalających na uniknięcie błędów w kodzie HTML,
- naniesienia zmiany w kodzie HTML, tak aby znaczniki były używane poprawnie zgodnie z ich przeznaczeniem.

Ponadto na stronie BIP nie została przyjęta i zmieniona taksonomia¹⁸ definicji na zgodną z WCAG 2.1. oraz nie wprowadzono mechanizmów pozwalających na szybkie przechodzenie między blokami¹⁹.

Starosta wyjaśnił, że nowa strona internetowa powiatu została uruchomiona w styczniu 2023 r. i nadal była w procesie aktualizacji i dostosowywania. Strona BIP funkcjonowała natomiast w niezmienionej formie od 15 lat. Starostwo planowało jej aktualizację, wiązało się to jednak z dużymi nakładami finansowymi związanymi z przeniesieniem informacji zamieszczonych na dotychczasowej stronie. Rozważano również pozostawienie obecnej strony jako statycznego archiwum, nie rozwiązywałoby to jednak problemów z jej dostępnością cyfrową. Urząd zakładał zatem dalsze działania w celu spełnienia wszystkich wymagań w zakresie dostępności, w tym możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne.

(akta kontroli str. 78-80, 534, 540)

6. Starostwo, zgodnie z art. 11 ust. 3 i 4 ustawy o dostępności przygotowało (na odpowiednim formularzu) Raport o stanie zapewnienia dostępności²⁰, a następnie 19 marca 2021 r. przekazało dokument Wojewodzie Kujawsko-Pomorskiemu. Dodatkowo od 25 marca 2021 r. Raport został upubliczniony na stronie BIP.

(akta kontroli str. 158-160, 172-186, 188-189)

Raport zawierał informacje o zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej dwóch budynków wykorzystywanych przez Starostwo do 2022 r. Wynikało z niego m.in., że nie zostały:

- zastosowane rozwiązania architektoniczne, środki techniczne lub zainstalowane urządzenia, które umożliwiały dostęp do wszystkich pomieszczeń (z wyłączeniem pomieszczeń technicznych),
- wykonane informacje na temat rozkładu pomieszczeń, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy,
- zapewnione osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub uratowania w inny sposób,

¹⁷ Stan na 24 marca 2023 r.

¹⁸ Zasady (metody) klasyfikowania.

¹⁹ Ułatwień umożliwiających użytkownikom szybkie dotarcie do treści, jakich szukają (umożliwienie pominięcia powtarzających się bloków treści, np. listy linków).

²⁰ Dalej: „Raport”.

- zapewnione nagrania treści w polskim języku migowym (PJM) w postaci pliku video oraz informacje w tekście łatwym do czytania (ETR).
- przygotowane urządzenia lub środki techniczne do obsługi słabosłyszących, takie jak pętle indukcyjne, systemy FM, systemy na podczerwień IR lub systemy Bluetooth.

Ponadto wolne od barier poziomych i pionowych przestrzenie komunikacyjne były dostępne jedynie w jednym z budynków.

W okresie sprawozdawczym²¹ Starostwo nie zapewniało także dostępu alternatywnego w postaci wsparcia innej osoby lub technologii oraz zmian w organizacji funkcjonowania podmiotu. Nie było również możliwości wykorzystania tłumacza języka migowego przez strony internetowe i/lub aplikacje.

Urząd deklarował w Raporcie, że możliwa była obsługa z wykorzystaniem sposobów lub środków wspierających komunikowanie się poprzez: kontakt telefoniczny, korespondencyjny, przesyłanie wiadomości tekstowych, komunikację audiowizualną oraz za pośrednictwem faksów. W kontaktach osobistych w ciągu jednego dnia roboczego miała być zapewniona pomoc tłumacza języka migowego. Dodatkowo istniała możliwość wstępu do budynków osób korzystających z psa asystującego.

W dokumencie znalazła się również informacja, że Starostwo dysponowało dwoma stronami internetowymi. Obie posiadały deklaracje dostępności, z których jedna (strona powiatu) została przystosowana do wymagań, a kolejna (strona BIP) była w trakcie zmiany jej dostawcy oraz dotychczasowej szaty graficznej. Urząd nie posiadał aplikacji mobilnych.

(akta kontroli str. 81, 172-177)

7. 23 lutego 2023 r., zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o dostępności cyfrowej, na obu stronach²² administrowanych przez Starostwo znajdowały się dostępne cyfrowo deklaracje dostępności.

Badanie wykazało, że obie deklaracje dostępności nie były dotychczas aktualizowane²³, a pierwszą ich korektę wykonano 20 marca 2023 r. Sporządzono je z wykorzystaniem wzoru określonego w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2018/1523 z dnia 11 października 2018 r. ustanawiającej wzór oświadczenia w sprawie dostępności zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 w sprawie dostępności stron internetowych i aplikacji organów sektora publicznego²⁴. Zawierały one następujące obowiązkowe elementy, o których mowa w sekcji 1 załącznika do decyzji wykonawczej 2018/1523:

- Oświadczenie w sprawie dostępności,
- Treści niedostępne,
- Informacje zwrotne i dane kontaktowe,
- Postępowanie odwoławcze.

Ponadto w deklaracjach znajdowały się wybrane treści opcjonalne, tj.: daty publikacji strony internetowej lub aplikacji mobilnej, daty ostatniej aktualizacji stron internetowych oraz innych treści uznanych za stosowne.

Deklaracje zawierały również wymagania określone w art. 10 ust. 4 ustawy o dostępności cyfrowej z wyłączeniem danych teleadresowych podmiotu publicznego.

²¹ Stan w dniu 1 stycznia 2021 r.

²² [Na stronie internetowej powiatu chełmińskiego](#) oraz kolejnej [stronie powiatu chełmińskiego](#) wg stanu na dzień 23 lutego 2023 r.

²³ Badanie na 24 lutego 2023 r.

²⁴ Dz.U.UE.L.2018.256.103. Dalej: „Decyzja wykonawcza 2018/1523”.

Starosta podał, że adres Urzędu znajdował się w główce strony BIP oraz stopce strony powiatu i był widoczny na każdej podstronie, łącznie z deklaracją dostępności. Ustalono także, że Urząd nie dysponował aplikacją mobilną, a linki do opublikowanych deklaracji dostępności obu stron internetowych były dostępne podczas nawigacji na tych stronach.

(akta kontroli str. 158-167, 187-189, 210-219, 537, 543)

8. Weryfikacja zawartości strony internetowej powiatu²⁵ wykazała, że spełniała ona częściowo cztery zasady dostępności²⁶ treści internetowych stosowanych dla stron przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych²⁷.

W zakresie *postrzegalności* zrealizowane zostały dwie²⁸ z czterech wytycznych. Łącznie osiągnięto 11 z 17 wziętych pod uwagę *kryteriów sukcesu*²⁹, m.in. w zakresie zrozumiałej kolejności, użycia koloru, kontroli odtwarzania dźwięku oraz kontrastu.

Zasadę *funkcjonalności* zweryfikowano pozytywnie w prawie wszystkich kryteriach określonych w ramach czterech wytycznych³⁰. Pozytywnie oceniono 12 z 15 analizowanych kryteriów³¹, np. brak pułapek na klawiaturę, możliwość wstrzymania lub zatrzymania elementów przesuujących się, kolejności fokusu oraz możliwości anulowania kliknięcia.

Zrozumiałość została osiągnięta w czterech kryteriach³² ujętych w dwóch wytycznych³³. Pozytywnie zweryfikowano język strony, oznaczenie fokusem, konsekwencję nawigacji i identyfikacji. Trzeciej wytycznej³⁴ nie zweryfikowano z powodu braku na stronie internetowej formularzy do wprowadzania danych.

W ramach oceny *kompatybilności* stopień pozytywny otrzymało jedno³⁵ z trzech kryteriów określonych dla tej wytycznej³⁶.

Ustalono ponadto, że na stronie BIP³⁷ Urząd zrealizował 11 z 17 kryteriów sukcesu w dwóch z czterech wytycznych zasady postrzegalności. Pozytywnie oceniono łącznie 11 z 15 kryteriów wszystkich czterech wytycznych funkcjonalności (w porównaniu do strony powiatu dodatkowo nie była dostępna możliwość pominięcia bloków). Zasadę zrozumiałości osiągnięto w czterech kryteriach dwóch wytycznych (tak jak na stronie powiatu). Kompatybilność była również pozytywnie oceniona jedynie w jednym kryterium³⁸.

(akta kontroli str. 320-328)

Starosta wyjaśnił, że ustawa o dostępności cyfrowej nie określała szczegółowych wymagań odnośnie spełnienia zasady: postrzegalności, funkcjonalności, zrozumiałości i kompatybilności, a jedynie ogólne ich definicje i wytyczne. Z tego

²⁵ [Strona internetowa powiatu chełmińskiego](#), dostęp z 6 marca 2023 r.

²⁶ Postrzegalność, funkcjonalność, zrozumiałość, kompatybilność.

²⁷ Patrz: Załącznik do ustawy w sprawie dostępności cyfrowej: Wytyczne dla dostępności stron internetowych 2.1 stosowane dla stron internetowych i aplikacji mobilnych w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych.

²⁸ 1.3. Możliwość adaptacji – Odpowiednia (zrozumiała) prezentacja zawartości, 1.4. Możliwość rozróżnienia – Ułatwienie percepcji treści.

²⁹ Dwa kryteria nie były zweryfikowane: 1) Tylko audio oraz tylko nagranie – z uwagi na brak animacji na stronie, 2) Określenie prawidłowej wartości – z powodu braku aktywnych formularzy na stronie.

³⁰ 2.1. Dostępność klawiatury, 2.2. Wystarczająca ilość czasu, 2.3. Ataki padaczki, 2.4. Możliwość nawigacji.

³¹ Dwa kryteria nie były zweryfikowane: 1) Możliwość dostosowania czasu – na stronie brak było funkcji limitu czasu, przegląd stron był nielimitowany, 2) Gesty punktowe – z powodu braku formularzy i aplikacji mobilnej.

³² Z uwagi na brak formularzy na stronie internetowej nie zweryfikowano kolejnych dwóch kryteriów sukcesów.

³³ 3.1. Możliwość odczytania, 3.2. Przewidywalność.

³⁴ 3.3. Pomoc przy wprowadzaniu informacji.

³⁵ „Nazwa, rola, wartość”.

³⁶ 4.1. Kompatybilność.

³⁷ [Strona internetowa powiatu chełmińskiego](#).

³⁸ „Nazwa, rola, wartość”

powodu trudno było określić konkretne wymagania w tym zakresie wobec podmiotów zapewniających hosting stron internetowych. W konsekwencji powstały problemy z weryfikacją stopnia ich spełnienia.

(akta kontroli str. 534, 540)

Na 27 marca 2023 r. Starostwo zapewniło osobom ze szczególnymi potrzebami kontakt telefoniczny, korespondencyjny oraz za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej³⁹, o których mowa w art. 7 ustawy o dostępności cyfrowej.

(akta kontroli str. 316-318)

9. Urząd zapewnił częściową dostępność cyfrową strony BIP oraz wybranych elementów strony powiatu, o których mowa w art. 8 ust. 2 ustawy o dostępności cyfrowej.

Badanie strony internetowej BIP przy użyciu narzędzia do badania poziomu dostępności stron internetowych (Utilitia)⁴⁰ wykazało, że z przeprowadzonych 66 testów zaliczonych zostało łącznie 44 z nich (66,7%). Ustalony dla strony wynik wyniósł 8.3 na 10 punktów. Analizowany serwis został w raporcie oznaczony jako spełniający wybrane kryteria dostępności.

Prawidłowe były następujące kryteria:

- w zakresie poziomu walidacji A WCAG⁴¹: mruganie elementów, wyróżnienia, obecność etykiet formularzy, kolejność pól formularzy, walidacja poprawności nagłówków oraz unikalność identyfikatorów HTML-a, dostępność bez javascriptu oraz dostępność i poprawność linków, obecność deskryptorów mediów, walidacji CSS-a, dostępność plików PDF oraz ominięcie powtarzalnych bloków,
- w zakresie poziomu walidacji AA WCAG: dostępność etykiet formularzy, poprawność deklaracji językowych, dostępność linków, kontrast elementów tekstowych, obecność nawigacji w tym samym miejscu oraz topologii linków,
- w zakresie poziomu walidacji AAA WCAG: mruganie elementów, blok informujący o lokalizacji w obrębie strony (okruszki), walidacji poprawności nagłówków, zrozumiałości tekstu, dostępności linków oraz analizy kontrastu audio w materiałach multimedialnych.

Na stronie BIP wystąpiło 100 błędów w zakresie prymitywnego formatowania, trzy w obszarze walidacji HTML-a oraz dwa w zakresie unikalności metadanych.

(akta kontroli str. 220-315)

W ramach weryfikacji strony powiatu ww. narzędzie przeprowadziło 25 testów, z których 16 zostało zaliczonych (64%). Ustalony dla strony wynik wyniósł 8 na 10 punktów. Serwis został w raporcie oznaczony jako spełniający wybrane kryteria dostępności.

Prawidłowe były następujące kryteria:

- w zakresie walidacji A WCAG: wyróżnienia, obecność etykiet formularzy, kolejność pól formularzy, walidacja poprawności nagłówków i unikalności identyfikatorów HTML-a, dostępność bez javascriptu, poprawność deklaracji języka, poprawność linków, obecność deskryptorów mediów, unikalność metadanych, walidacja CSS-a, dostępność plików PDF, możliwość ominięcia powtarzalnych bloków, dźwięk,

³⁹ O których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. z 2020 r., poz. 344).

⁴⁰ [Strona internetowa walidatora dostępności stron internetowych.](#)

⁴¹ Web Content Accessibility Guidelines, więcej w [Serwisie Rzeczypospolitej Polskiej.](#)

- w zakresie walidacji AA WCAG: obecność etykiet formularzy, poprawność deklaracji języka, kontrast elementów tekstowych, obecność nawigacji w tym samym miejscu, topologia linków,
- w zakresie walidacji AAA WCAG: mruganie elementów, obecność bloku informującego o lokalizacji w obrębie podstrony, zrozumiałość tekstu, analiza kontrastu audio w materiałach multimedialnych.

Analizie poddano również wybrane podstrony ww. serwisu, które osiągnęły odpowiedni 7.3 (zakładka: „Kontakt” – spełniająca wybrane kryteria dostępności), 6.8 („Deklaracja dostępności” - spełniająca częściowo wybrane kryteria dostępności) oraz 7.3 punktu („Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego” - spełniająca wybrane kryteria dostępności).

Na stronie powiatu wystąpiły cztery błędy w zakresie prymitywnego formatowania, 87 w obszarze walidacji HTML-a oraz 22 w zakresie dostępności (po 11 na poziomie walidacji AA i AAA WCAG). Ponadto w zakładce:

- a) „Kontakt” (trzy – prymitywne formatowanie, 138 – walidacja CSS-a, 87- walidacji HTML-a, 30 - dostępność linków [po 10 na poszczególnych poziomach walidacji], co było niezgodne z art. 8 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o dostępności cyfrowej,
- b) „Deklaracja dostępności” (12- prymitywne formatowanie, 138 – walidacja CSS-a, 30 - dostępność linków [po 10 na poszczególnych poziomach walidacji], 10 – poprawność linków, 99 – walidacja HTML-a, jeden- możliwość ominięcia powtarzalnych bloków, jeden - dźwięk, jeden - obecność bloku informującego o lokalizacji w obrębie strony [okruszki]),
- c) „Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego” (5 – prymitywne formatowanie, 138 – walidacja CSS-a, 10- dostępność linków [po 10 na poszczególnych poziomach walidacji], 87 – walidacja HTML-a, 20 – poprawność deklaracji języka, jeden- obecność bloku informującego o lokalizacji w obrębie strony (okruszki).

Starosta wskazał m.in., że trudno byłoby jednoznacznie określić przyczyny niezgodności, które wystąpiły na stronie BIP i powiatu. Prawdopodobnie leżały one zarówno po stronie operatorów tych stron, jak też Starostwa jako użytkownika. Podkreślił ponadto, że Urząd starał się w miarę możliwości dostosowywać aktualne strony w celu zapewnienia ich dostępności cyfrowej, czego wyrazem było usunięcie większości niezgodności wskazanych w raporcie z audytu dostępności stron internetowych, przeprowadzonego we wrześniu 2020 r. Zadeklarował również zlecenie ich dalszego modernizowania przez operatorów.

(akta kontroli str. 220-315, 614-616)

10. Nowo wybudowana siedziba Urzędu uzyskała pozwolenie na użytkowanie 7 września 2022 r.⁴². Starosta podał, że przetarg na opracowanie dokumentacji projektowej dla tego budynku został ogłoszony w maju 2019 r., a więc przed uchwaleniem ustawy o dostępności. Z tego powodu w specyfikacji zamówienia brak było konkretnych zapisów dotyczących uniwersalnego projektowania czy racjonalnych usprawnień. Znalazły się jednak zalecenia dotyczące dostępności budynku dla osób niepełnosprawnych, w tym niewidomych i głuchych oraz powołano się na powszechnie obowiązujące przepisy dotyczące warunków technicznych, które muszą spełniać budynki. Podał ponadto, że w trakcie przygotowania i realizacji inwestycji uwzględniano powyższe zasady, np. przy budowie miejsc parkingowych, podjazdów dla osób na wózkach lub toalet dla osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 190-192, 202-209)

⁴² Decyzja nr 24/2022 wydana przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Chełmnie.

W toku kontroli ustalono, że budynek Starostwa był trzykondygnacyjnym obiektem wolnostojącym, bez zewnętrznych ograniczeń w dostępie (bez bram i furtek). Przed głównym wejściem został zlokalizowany parking na 84 miejsca postojowe. Dodatkowo wydzielono jedno dodatkowe miejsce dla osób niepełnosprawnych. Stanowisko dla niepełnosprawnych miało kształt prostokąta o wymiarach 3,62 m na 4,83 m. Oznaczone zostało znakiem pionowym D-18a z tabliczką drogową T-29 oraz znakiem poziomym P-24 namalowanym na niebieskim tle, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach⁴³.

Do wejścia głównego budynku, zgodnie z § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁴⁴, prowadziło utwardzone dojście, zakończone schodami skierowanymi do drzwi wejściowych. Na schodach, odpowiednio do przepisów § 296 ust. 3 Rozporządzenia technicznego, zastosowano balustrady pośrednie, które były umocowane w odległości mniejszej niż cztery metry od siebie (odpowiednio ok. 2,05, 3,08 i 2,90 m.). Obok schodów znajdowała się pochylnia dla osób niepełnosprawnych. Zgodnie z § 71 ust. 1 Rozporządzenia technicznego szerokość płaszczyzny ruchu wynosiła 1,2 m. Przy balustradach przyległych do pochylni (odpowiednio do § 298 ust. 4 Rozporządzenia technicznego) umocowano obustronne poręcze, umieszczone na wysokości 0,75 i 0,9 m. do płaszczyzny ruchu. Pomiar odstępu pomiędzy nimi wykazał, że w dwóch miejscach mieścił się on w granicach od 1 do 1,1 m (odpowiednio: 1,02 i 1,03 m).

W toku kontroli ustalono ponadto m.in., że:

- drzwi wejściowe do budynku oraz do ogólnodostępnych pomieszczeń nie posiadały progów i miały w świetle ościeżnicy⁴⁵ co najmniej 0,9 m szerokości i 2 m wysokości (zgodnie z § 62 ust. 1 Rozporządzenia technicznego),
- platforma przed drzwiami do budynku umożliwiała dogodne warunki ruchu, w sposób określony (§ 61 ust. 1)
- w budynku dostępna była winda, która umożliwiała komunikację pomiędzy wszystkimi kondygnacjami oraz dostęp do wszystkich pomieszczeń biurowych co odpowiadało regulacji (§ 54 ust. 1),
- na każdej kondygnacji była dostępna toaleta dla osób niepełnosprawnych (§ 86 ust. 1), w której znajdowała się również instalacja przywoławcza
- przestrzenie komunikacyjne na poszczególnych piętrach były wolne od barier poziomych i pionowych (art. 6 pkt 1 lit. a ustawy o dostępności),
- zapewniono wstęp do budynku osobom korzystającym z psa asystującego (art. 6 pkt 1 lit. d ustawy o dostępności).

(akta kontroli str. 329-518)

11. W badanym okresie Urząd umożliwiał obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się⁴⁶ w zakresie korzystania z poczty elektronicznej oraz przesyłania faksów. Ponadto Wydział Komunikacji dysponował możliwością przesyłania wiadomości tekstowych i mailowych.

⁴³ Dz.U. z 2019 r. poz. 2311, ze zm., dalej: „rozporządzenie w sprawie znaków drogowych”; patrz: Załącznik nr 1, ppkt 5.2.18. „Parking”, Załącznik nr 2 ppkt 5.2.4. „Linie wyznaczające stanowiska postojowe” ppkt 5.2.6. Stanowisko postojowe zastrzeżone - „koperta”.

⁴⁴ Dz.U. z 2022 r., poz. 1225, dalej: „Rozporządzenie techniczne”.

⁴⁵ Lub szerszego skrzydła drzwi.

⁴⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 20.

(akta kontroli str. 517-531, 535-536, 541, 624)

Starosta wskazał, że dostęp alternatywny zapewniali pracownicy obsługujący biuro podawczo – informacyjne w Urzędzie.

(akta kontroli str. 535-536, 541, 624)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wyznaczenie Koordynatora do spraw dostępności nastąpiło 7 października 2020 r. tj. 7 dni po terminie określonym w art. 59 ustawy o dostępności.

Sekretarz w imieniu Starosty wyjaśnił, że opóźnienie w wyznaczeniu Koordynatora wynikało z trudności w pozyskaniu odpowiedniego kandydata, który oprócz bieżących zadań, podjąłby się pełnienia tej funkcji.

NIK zwraca uwagę, że przywołany przepis znalazł się w przepisach ustawy o dostępności opublikowanej w Dzienniku Ustaw 5 września 2019 r.

(akta kontroli str. 14-19, 22, 623)

2. Przygotowany 17 grudnia 2020 r. Plan działania nie obejmował analizy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Starostwie, co było niezgodne z art. 14 ust. 3 ustawy o dostępności.

Koordynator stwierdził m.in., że ww. dokument nie zawierał takiej analizy, ponieważ priorytetowe było przygotowanie samych działań, które zawierały najpilniejsze zadania do zrealizowania. Ponadto dodał, że przygotowanie Planu działania zbiegło się z okresem pandemii Covid-19, a także budową nowej siedziby Starostwa. Tym samym uznał, że przygotowanie odpowiedniego Planu i przeprowadzenie odpowiedniej analizy będzie mogło nastąpić po zakończeniu tych prac i przygotowaniu infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami w docelowym kształcie.

Sekretarz z upoważnienia Starosty wyjaśnił m.in., że chociaż nie sporządzono dokumentu zawierającego taką analizę, to w badanym okresie takie badania były prowadzone, np. przy okazji sporządzenia raportu z audytu dostępności cyfrowej stron internetowych Starostwa. Dodatkowo w trakcie projektowania i budowy siedziby Urzędu analizowane były i przekazywane wykonawcom robót sugestie, co do rozwiązań zapewniających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zadbano również o właściwe i czytelne oznakowanie Starostwa.

Zdaniem NIK takie działania nie odpowiadały zaleceniom wynikającym z ww. przepisu. Przeprowadzenie analizy stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na etapie tworzenia planu miało wymiar praktyczny, pozwalało bowiem odpowiednio określić potrzeby, a następnie prawidłowo zaplanować i zrealizować poszczególne zadania.

(akta kontroli str. 15, 19, 23-24, 221, 623)

3. Według stanu z dnia 23 lutego 2023 r. na stronie internetowej BIP nie było zamieszczonej treści Planu działania, co było niezgodne z art. 14 ust. 5 ustawy o dostępności.

Sekretarz w imieniu Starosty wyjaśnił, że wynikało to z przeoczenia. Jednocześnie poinformował, że Plan ten został udostępniony na stronie BIP, jak i na stronie powiatu 20 marca 2023 r.

(akta kontroli str. 19, 21, 23, 221, 158-170, 623)

4. W treści żadnej z 44 objętych badaniem⁴⁷ umów dotyczących zlecenia lub powierzenia realizacji zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych oraz udzielaniem zamówień publicznych, które zostały zawarte od 6 września 2021 r., Urząd nie określił warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań lub zamówień, co było niezgodne z art. 4 ust. 3 w zw. z art. 73 pkt 3 ustawy o dostępności.

Starosta podał, że zlecenie lub powierzenie zadań publicznych w obszarze sportu i kultury odbywało się w trybie konkursowym. Konkursy organizowano w oparciu o regulacje ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, której wymogi przysparzały wiele trudności aplikującym organizacjom, stowarzyszeniom lub klubom sportowym. Istniała duża obawa, że narzucenie tym podmiotom dodatkowych warunków związanych z zapewnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami mogło je skutecznie zniechęcić do ubiegania się o pozyskanie środków w ramach tych przedsięwzięć. Ponadto, w wielu przypadkach trudno było wskazać konkretne warunki służące zapewnieniu ww. dostępności. Zwrócił również uwagę, że intencją ustawodawcy było zapewnienie, aby wszelkie działania realizowane ze środków publicznych objęte zostały reżimem dostępności, ale tylko w takim zakresie, jaki jest możliwy, wykonalny i uzasadniony w tych działaniach.

Starosta ponadto wyjaśnił, że w zawieranych umowach o udzielenie zamówienia publicznego brak warunków służących zapewnieniu dostępności mógł wynikać z problemów w interpretacji art. 100 ustawy Prawo zamówień publicznych (w konfrontacji z zapisami art. 4 ust. 3 ustawy o zapewnieniu dostępności). Częste zmiany tej ustawy sprawiały, że pracownicy przygotowujący postępowania przetargowe mieli coraz większe problemy z prawidłową realizacją tego zadania. Wpływ miało także ich przeciążenie pracą oraz coraz większa presja czego wynikiem mogło być przeoczenie konieczności uwzględnienia nowych obowiązków w zakresie zamówień publicznych.

Zdaniem NIK ustawa o dostępności dopuszcza stosowanie rozwiązań alternatywnych jedynie w uzasadnionych przypadkach. Art. 4 ust. 3 zobowiązuje podmiot publiczny do określenia w treści umów wymagań dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami, i nie pozwala na całkowite ich pomijanie, jak to miało miejsce w ww. umowach.

(akta kontroli str. 148-156, 536, 542)

5. Deklaracje dostępności zamieszczone na stronie BIP oraz powiatu nie podlegały do dnia 24 lutego 2023 r. corocznym przeglądom i aktualizacji (do 31 marca 2021 i 2022 r.), co było niezgodne z art. 11 ustawy o dostępności cyfrowej.

Sekretarz w imieniu Starosty wyjaśnił, że deklaracja dostępności nie podlegała aktualizacji w latach 2021-2022, ponieważ nie nastąpiły w tym czasie żadne zmiany, zarówno dotyczące funkcjonalności, jak i szaty graficznej stron oraz innych elementów deklaracji dotyczących dostępności architektonicznej.

NIK zwraca uwagę, że w trakcie kontroli ustalono, że treści zamieszczone w obu deklaracjach nie były już aktualne, a więc ich aktualizacja była niezbędna. Art. 11 ustawy o dostępności cyfrowej jednoznacznie i bezwarunkowo zobowiązuje podmioty publiczne do przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności do 31 marca każdego roku, a także w przypadku zaistnienia zmian mogących mieć wpływ na dostępność cyfrową strony internetowej. Powyższy

⁴⁷ 31 umów zawartych w celu świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej, prowadzenia szkolenia sportowego dzieci i młodzieży oraz kultury i sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz 13 umów o udzielenie zamówienia publicznego.

wymóg jest nie tylko obowiązkiem prawnym. Przegląd pozwala bowiem zweryfikować, czy i w jakim stopniu poprawia się poziom dostępności cyfrowej stron internetowych. Wnioski płynące z przeglądu oraz aktualizacji deklaracji dostępności powinny wpływać na działania Urzędu skierowane na stałą poprawę dostępności cyfrowej.

(akta kontroli str. 20, 22, 158-170, 187-188, 623)

6. Deklaracje dostępności na stronie BIP oraz powiatu nie zawierały informacji dotyczących „Statusu pod względem zgodności” oraz „Przygotowania oznaczenia”, co było niezgodne z wymogami dotyczącymi obowiązkowej treści oświadczenia w sprawie dostępności określonymi w sekcji 1 załącznika do decyzji wykonawczej 2018/1523 w związku z art. 10 ust. 3 ustawy o dostępności cyfrowej.

Starosta podał m.in., że pierwsza deklaracja dostępności została opracowana przez podmiot obsługujący Urząd w zakresie ochrony danych osobowych, która w ramach swoich zadań wykonywała audyt dostępności stron internetowych. Z tego względu przyjęto założenie, że deklaracja została przygotowana przez „profesjonalistów” i zawierała wszystkie wymagane elementy.

(akta kontroli str. 158- 165, 191-201, 210 -218, 537 ,543, 584-589)

7. Starostwo do 28 marca 2023 r. nie określiło zasad zapewnienia osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób, co w konsekwencji mogło prowadzić do nieprawidłowego sposobu ich ewakuacji.

Weryfikacja Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla budynku Starostwa Powiatowego⁴⁸ z 2010 i 2022 r. oraz Zarządzenia nr 22/21 Starosty Chełmińskiego z dnia 19 października 2021 r. w sprawie wyznaczenia pracowników do udzielania pierwszej pomocy oraz do wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników w Starostwie Powiatowym w Chełmnie wykazała, że nie regulują one zasad ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami. Procedura ewakuacji ww. grupy osób została wydana w trakcie kontroli NIK.

Starosta podał, że dotychczas obowiązujące w Starostwie zasady ewakuacji, pomimo braku konkretnego odniesienia do osób ze szczególnymi potrzebami, dotyczyły wszystkich osób przebywających w budynku Urzędu. Ponadto stwierdził, że zadania związane z ewakuacją zostały przypisane konkretnym pracownikom. Wyjaśnił również, że grupa ta zostanie w najbliższym czasie zwiększona i przeszkolona w celu zapewnienia odpowiedniej liczby pracowników zdolnych do prowadzenia ewakuacji i udzielenia pomocy wszystkim potrzebującym.

NIK zwraca uwagę, że zadaniem Starosty jest zapewnienie ochrony przeciwpożarowej na jak najwyższym poziomie. Odpowiednie warunki i organizacja ochrony przeciwpożarowej nabierają szczególnego znaczenia, jeśli z budynku korzystają osoby ze szczególnymi potrzebami i w sytuacjach zagrożenia pożarowego zachodzi potrzeba ich ewakuacji. Organizacja ewakuacji tych osób powinna wiązać się zatem z odpowiednio opracowanymi procedurami i wytycznymi postępowania na wypadek zagrożenia, sposobami alarmowania, a także dodatkowymi obowiązkami innych pracowników obiektu, z którego prowadzona jest ewakuacja.

(akta kontroli str. 397- 447, 535, 541)

⁴⁸ Do grudnia 2022 r. na ulicy Harcerskiej 1, a następnie ul. Kolejowej 1 w Chełmnie.

8. Urząd nie zapewnił w pełni alternatywnego sposobu dostępu do elementów stron internetowych w przypadku braku możliwości zapewnienia ich dostępności cyfrowej poprzez niedopuszczenie możliwości korzystania z pomocy tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika, co było niezgodne z art. 7 ust. 2 ustawy o dostępności cyfrowej.

Starosta wyjaśnił, że w jego ocenie alternatywny dostęp został zapewniony, ponieważ zgodnie z ww. przepisem umożliwiano kontakt telefoniczny i korespondencyjny (w tym drogą mailową). Ponadto do dyspozycji osób ze szczególnymi potrzebami pozostawała pracownica obsługująca biuro podawczo – informacyjne.

NIK zwraca uwagę, że zapis artykułu 7 ust. 2 należy stosować łącznie z przepisem art. 10 ust. 1 ustawy 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się⁴⁹, który zobowiązywał Urząd do dopuszczenia możliwości korzystania przez osoby uprawnione z pomocy wybranego tłumacza, co w badanym okresie nie miało miejsca⁵⁰.

(akta kontroli str. 534-535, 540)

9. W oddanym we wrześniu 2022 r. budynku Starostwa:
- a) zastosowano krawędzie stopni schodów, które nie wyróżniały się kolorem kontrastującym z kolorem posadzki, co było niezgodne z § 71 ust. 4 Rozporządzenia technicznego,
 - b) na parkingu znajdowało się jedno stanowisko dla niepełnosprawnych, co nie odpowiadało zapisowi art. 12a ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁵¹, zgodnie z którym na postój pojazdów takich osób wyznacza się nie mniej niż trzy stanowiska – jeżeli liczba stanowisk postojowych wynosi od 41 do 100 miejsc,
 - c) stanowisko postojowe dla niepełnosprawnych nie zostało oznaczone znakiem poziomym P-18, co było niezgodne z pkt 5.2.4. zdanie pierwsze załącznika nr 2 rozporządzenia w sprawie znaków drogowych, który wskazywał, że stosuje się go w celu wyznaczania miejsc na wydzielonych parkingach bez ustalonych konstrukcyjnie stanowisk,
 - d) przeszklone drzwi (do budynku i na poszczególnych piętrach) wraz z niektórymi szklanymi przegrodami (przy szybie klatki schodowej i na korytarzach) nie zostały oznaczone w sposób widoczny dla osób słabowidzących, co było niezgodne z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o dostępności, który zobowiązywał Starostwo do stosowania racjonalnych usprawnień i usuwania barier.

Starosta podał, że ww. błędy mogły wynikać zarówno z błędów projektowych, jak też z pomyłek na etapie wykonawcy. Urząd zlecając opracowanie dokumentacji i wykonawstwa robót polegał na wiedzy, doświadczeniu i kompetencjach zleceniobiorców tych prac, jako profesjonalistów.

Wskazał ponadto, że:

- a) schody w budynku Starostwa zostały wykonane zgodnie z projektem budowlanym, w którym projektant nie przewidział dodatkowego oznakowania stopni kontrastującego z kolorem posadzki,
- b) projektant projektując zagospodarowanie terenu nowej siedziby Starostwa, w tym niezbędnej ilości miejsc parkingowych, opierał się na zapisach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Chełmna,

⁴⁹ Dz. U z 2023 r. poz. 20.

⁵⁰ Patrz deklaracja dostępności dla strony internetowej BIP i powiatu.

⁵¹ Dz. U. z 2023 r., poz. 645, ze zm.

według których wymagane było zaprojektowanie tylko jednego stanowiska postojowego dla osób niepełnosprawnych,

- c) brak oznaczenia postojowego znakiem poziomy P-18 wynikał z błędu wykonawcy robót.

W zakresie braku oznaczeń na części powierzchni szklanych wyjaśnił, że wynikały one z niedociągnięć, który zostały zidentyfikowane w trakcie bieżącej eksploatacji. Budynek został oddany do użytku we wrześniu 2022 r. i był sukcesywnie dostosowywany do zapewnienia pełnej dostępności architektonicznej. Część pionowych przegród szklanych została już oznaczona w sposób widoczny dla słabowidzących, a pozostałe powierzchnie szklane zostaną oznaczone w najbliższym czasie.

NIK zauważa, że korzystanie z profesjonalnych usługodawców nie zwalniało Starostwa z obowiązku weryfikacji (w trakcie przygotowania i realizacji inwestycji) z prawidłowości stosowania przepisów powszechnie obowiązujących. Szczególnie, że Urząd dysponował wykwalifikowaną kadrą, a także korzystał z pomocy inspektora nadzoru, który reprezentując inwestora winien dysponować odpowiednią wiedzą i doświadczeniem w tym zakresie.

(akta kontroli str. 329-395, 484-508, 536, 538-539, 541-542)

10. W badanym okresie Urząd:

- nie prowadził obsługi z wykorzystaniem komunikacji audiowizualnej (w tym z wykorzystaniem komunikatorów internetowych) oraz zdalnego dostępu do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje, co było niezgodne z art. 6 pkt 3 lit. a ustawy o dostępności,
- nie zainstalował urządzeń lub środków technicznych od obsługi osób słabosłyszących, takich jak pętle indukcyjne, systemy FM lub urządzenia oparte o te technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia, co było niezgodne z art. 6 pkt 3 lit. b ustawy o dostępności,
- nie zapewnił na stronie BIP i powiatu informacji o zakresie jego działalności w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania, co było niezgodne z art. 6 pkt 3 lit. c ustawy o dostępności,

Starosta podał m.in, że wynikało to z dalszej aktualizacji i dostosowywania strony powiatu do wymogów ustawy o dostępie cyfrowym. Ponadto wskazał, że nowy budynek urzędu został oddany we wrześniu 2022 r. i nadal trwały prace nad jego dostosowaniem do wymogów osób ze szczególnymi potrzebami. Wskazał ponadto, że zakres działalności Starostwa określony w regulaminie organizacyjnym został zamieszczony na stronie BIP w formie tekstowej, odczytywanej przez czytniki ekranu.

(akta kontroli str. 519-533, 535, 541)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	NIK nie formułuje uwag.
Wnioski	1. Prawidłowe sporządzenie planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.2. Uwzględnianie w treści umów warunków służących (w trakcie ich realizacji) zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.3. Regularne przeglądanie i aktualizowanie zawartości deklaracji dostępności.

4. Zamieszczanie na stronach internetowych treści dostępnych cyfrowo.
5. Przygotowanie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy.
6. Podjęcie działań zmierzających do zapewnienia pełnej dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej na terenie Urzędu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 20 lipca 2023 r.

Kontroler
(-) Adam Ruciński
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobacki